

Oppgave 1

Redegjør kort for **tre** av de fire følgende begrepene:

- a) Felt (Bourdieu)
- b) Strukturens dualitet (Giddens)
- c) Sosial kapital (Coleman)
- d) Det vitenskapelige kontinuum (Alexander)

Enn god begrepsavklaringsoppgave vil typisk innledes med en ganske kort og presis definisjon som den presenteres i relevante pensumtekster. Bourdieus feltbegrep presenteres i Aakvaag på s. 154-157; Giddens teori om strukturens dualitet i Aakvaag på s. 134-139 (begge begrepene tas også opp i originaltekster av Bourdeiu og Giddens på pensum). Colemans begrep om sosial kapital behandles i «Social Capital in the Creation of Human Capital» (e-artikkel); det vitenskapelige kontinuum i bokkapittelet av Alexander om hva sosialteori er (kompendium). Det vil også være naturlig å avklare andre fagtermer som inngår i definisjonen (for eksempel hva struktur betyr hos Giddens), underkategorier som eventuelt er relevante (hvilke ulike typer av sosial kapital skriver Coleman om osv.), og andre begreper i teorien som begrepet som skal defineres står i et nærmere spesifisert forhold til (for eksempel forholdet mellom sosiale felt, det sosiale rom og klasser hos Bourdieu). Dette er imidlertid kortsvaroppgaver, og det er ikke meningen de skal utvikle seg til større «fortell om»-oppgaver – andre begreper i teorien, underkategorier osv. skal bare trekkes inn i den grad det kan bidra til belysning av begrepet som skal defineres og i et rimelig omfang. Studentene har også andre ting å spille på i slike oppgaver – det kan være opplysende å gi eksempler (eksempler på ulike elementer langs det vitenskapelige kontinuum, eksempler på felt osv.), og å nevne begreper i andre teorier med en lignende funksjon (for eksempel kort sammenligne Bourdieus begrep om felt med Giddens begrep om system o.l.). Men igjen, det er ikke forventet lange utleggende besvarelser, og skal stoff «utenfra» trekkes inn, bør det ha en klar analytisk hensikt.

Det skal ikke trekke opp om studentene definerer fire, fremfor tre begreper. Har studentene definert alle de fire begrepene, legges definisjonene på de tre første til grunn for vurderingen.

Oppgave 2

Svar på **én** av de to følgende langsvareoppgavene:

2a) Gjør rede for sentrale trekk ved Nancy Frasers rettferdighetsteori. Diskuter hvordan denne teorien skiller seg fra Amartya Sens kapabilitetstilnærming.

2b) Gjør rede for viktige trekk ved Foucaults samfunnsanalyse. Diskuter noen styrker og svakheter ved denne analysen.

Det er en lengre artikkel av Nancy Fraser på pensum (kompendium) der hun presenterer sentrale spørsmål, begreper og logikken i rettferdighetsteorien, og studentene forventes å

legge denne til grunn. Uttrykket «sentrale trekk» gir et visst skjønnsrom, men det er rimelig å forvente en gjennomgang og teoretisk innplassering av begreper som omfordeling, anerkjennelse, deltagelse på like vilkår, klassestruktur og statushierarki, og kanskje ikke-reformistiske reformer og deliberativt demokrati. Fraser selv skiller mellom filosofiske, sosialteoretiske og politiske aspekter ved rettferdighetsteorien, og dette kan være en nyttig måte for studentene å ordne stoffet på også. Det forventes ingen omfattende redegjørelse for Amartya Sens teorier, men kapabilitetstilnærmingen må introduseres på en måte som muliggjør å ta opp relevante drøftingspunkter. Kapabilitetstilnærmingen presenteres i hovedsak i en originaltekst av Sen på pensum (e-artikkel). En e-artikkel av Holmwood om Sens sosiologiske relevans og et bokkapittel av Sen om identitetspolitikk (kompendium), kan også trekkes inn. Det finnes ingen uttømmende liste av forskjeller mellom Fraser og Sen, men det vil for eksempel være relevant å trekke inn at Fraser tar utgangspunkt i rettferdighetskrav reist av progressive sosiale bevegelser, mens Sens utgangspunkt er en filosofisk antropologi knyttet til menneskers behov (Aristoteles, Marx osv.), at Fraser fokuserer relativt mer på klasse og relativ ulikhet, mens Sen er relativt mer opptatt av absolutt velferd og andre undertrykkingsakser, for eksempel knyttet til funksjonshemming, at Fraser er sosialist, mens Sen er mer positiv til markeder og mer opptatt av valgfrihet osv. For å skille ut hva som er forskjellig, kan det også trekkes inn hva som er likt, for eksempel at de begge har mange eksempler knyttet til kjønn, har et deliberativt begrep om demokrati osv.

Også formuleringen «viktige trekk ved Foucaults samfunnsanalyse» gir et skjønnsrom, og det er mye pensum av og om Foucault på pensum å trekke inn. Det er i orden om studentene velger å følge fremstillingen i Aakvaag, men det bør trekke opp om de også evner å bruke en av originaltekstene av Foucault og/eller kommentarartikkel av Engelstad (alle i kompendiet) på en meningsfylt måte. Det vil være naturlig å komme inn på sentrale begreper i Foucaults terminologi som diskurs, makt, regime, panoptikon og biomakt (men det er ikke nødvendig at alle disse begrepene er inne, jf. skjønnsrommet i oppgaveteksten). Drøftingen av styrker og svakheter gir også betydelig spillerom for individuell utforming. En mulighet er at besvarelsen tar opp de tre sosialteoretiske hovedspørsmålene som kurset har dreid seg om, knyttet til aktør-struktur, sosial ulikhet-institusjonell differensiering og empirisk analyse-verdier, og trekker inn kritikken av Foucaults «aktørløse» teori, hans mangelfulle begrep om sosial ulikhet, ifølge kritikere, og hans (ifølge en kritiker) «forvirrede» tilnærming til normative spørsmål. Relevant pensum her er for eksempel Aakvaag, Fraser (kompendium) og Engelstad. En annen mulighet er at studentene drøfter styrker og svakheter ved Foucault gjennom å sammenligne ham på noen relevante punkter med andre teoretikere og slik få frem potensielle ressurser og begrensninger.

Det er verdt å merke seg at studentene ikke har mer enn 4 timer på eksamen i alt. Frem til og med 2015 hadde de 6 timer. Dette må det tas høyde for i vurderingen.